

Forfatter: Engelstoft, Laurits

Titel: BREV TIL: Rosencrone, Marcus Gerhard FRA: Engelstoft, Laurits (1799-11-08)

Citation: Engelstoft, Laurits: "BREV TIL: Rosencrone, Marcus Gerhard FRA: Engelstoft, Laurits (1799-11-08)", i *Udvalg af Laurids Engelstofts Skrifter (3. bind)*, Samfundet til den danske Litteraturs Fremme, s. 274. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002091242-003-shoot-L0020912420030027.pdf> (tilgået 24. juni 2024)

Anvendt udgave: Udvalg af Laurids Engelstofts Skrifter (3. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Til Geheimeraad Rosencrone.

Paris, 17. Brumaire an 8.

(8. November 1799.)

Deres Høigrevelige Excellence,
Gunstige Velgjører!

Jeg skulde frygte for at kunne vorde regnet blandt de facheux, Mænd af Deres Excellences Stand saa ofte maae plages med, naar jeg nu tager mig den Frihed atter at berøve D. E. nogle Øieblikke, hvis jeg ikke eengang havde af Deres Bevaagenhed den Tilladelse at opvarte Dem skriftlig, ligesom fordem personlig, saa ofte jeg følte Trang — og denne føler jeg ikke sielden — at tilbringe nogle Minuter i D. E.'s Selskab. Og her har D. E. Aarsagen, hvorfor jeg saa ofte uleiliger Dem. Man elsker at nærme sig sine Velyndere saa meget man kan. D. E.'s Overbærenhed har desuden vildet finde noget interessant i mine Breve, i hvor lidet de end maaskee ere det; men den blotte Tanke, at jeg var istand til at kunne meddele Dem noget interessant, er for mig det samme som en Befaling.

Jeg har siden den Tid, jeg sidst havde den Ære at skrive D. E. til — under 15. Sept. — giort en lille fiorten Dages Reise til den vestlige Kyst langs ned med Seinen over Rouen. Jeg vilde ønske, jeg kunde ved den blotte Fortælling gjøre D. E. deelagtig i noget af den Interesse, som immer vil gjøre mig selv Erindringen af den behagelig. Men, da jeg veed, at geographiske, statistiske, oeconomiske, litterariske Breve sædvanlig ikke gjøre andet end kiede Læseren, saa ville D. E. tillade mig, at jeg mere opholder mig ved Reisens Bagateller end ved saadanne Gienstande, hvorved man kan see lærd ud i Bøger.

s. 275 Jeg bemærker for det Følgendes Skyld, at det var den anden Dag i det nye Aar, jeg satte ud fra Paris, og at mit Passeport var dateret 2. Vendémiaire an 8. Det var endnu Nat, da vi steg i Vognen, og jeg maatte altsaa vente paa Dagen, før jeg kunde ret opdage mit Reiseselskab. Halvsovende erfarede jeg dog af deres politiske Discours, at det bestod for det første af tre stærke Patrioter, hvoraf en havde tient under Bonaparte, den anden været Medlem af den nu salige Jacobinerclub, den tredie — jeg veed ikke hvad. Man var just ifærd med at skille Jorden af med visse Personer, der for en 8 Maaneder siden spille ligesaa glimrende som nu en mørk Rolle, da den deilige Pontneuilly og Seinen's henrykkende Skuespil afbrød Talen og aabnede mine Øine, som bleve ved at fryde sig over denne lykkelige Egn lige til Sct. Germain en Laye, hvis Slot, efter dets Mine at dømme, ikke maa være ganske tilfreds med Republikken — dette har det nok tilfælles med alle cidevant kongelige Slotte. Vi bleve ved at følge Seinen, der slynger sig ned i meget vide Bugter, saa man for at gjøre en kortere Vei end den, snart er paa den ene, snart paa den anden Side af den. Det er utroligt, med hvilken Flid Landet er dyrket indtil mindste Plet, og hvilken Mængde af Flekker der ligge, en efter en anden. Jeg fandt Landet her ligesaa stærkt beboet som langs Loiren eller Garonnen, og saa er det meget riigt; man forsikkrede mig, at en Bonde i Almindelighed udbringer en middelmaadig Eiendom til 8 à 10000 Livr. aarlig. Landets Skiønhed og Frugtbarhed har ogsaa tiltrukket Fordomsadelen, hvis Slotte man seer i Mængde. De, som have været kloge nok til ikke at emigrere, leve endnu i rolig Besiddelse af deres Eiendomme, uden forsaavidt de ingen Feudal-Rettigheder mere udøve. Dette hindrer alligevel ikke, at jo mange endnu have 100 à 150000 Livr. Indkomst. Nylig er en cidevant Hertug død s. 276 paa sine Godser, efterladende sig et almindeligt Savn for sin Godgjørenhed, en almindelig Agtelse for sin Retskaffenhed og Civisme.

18*

Formedelst det Chouanerie, som paa nogen Tid havde yttret sig i Département de la Seine inférieure, er Politiet i disse Egne meget streng. Vi saaee paa mange Steder de mobile Colonner — D. E. kiender Indretningen af dette Slags Gendarmerie — i Bevægelse 20 à 100 Mand i Trop. Det er en Skole for Landets Borgere og Ungdom at vænne sig til Vaabenbrug og Fødelands-Forsvar, medens de vedligeholde den offentlige Sikkerhed i deres eget Land; jeg saaee ofte imellem dem Drengene af 13 til 14 Aar. I alle Smaaflekker, vi kom igiennem, maatte vi forevise vort Passeport, om det saa kun var et Fruentimmer fra næste Bye — og i Paris kan man gaae ud og ind saa meget man vil; ingen Siel spørger, hvo man er, eller hvad Ærende man har. Men disse Herrer der, som skal visiterer de Reisendes Passer, kan ofte neppe læse Skrift, og jeg har seet nogle tage Papiret forkeert, ligesom Keiseren i Maanen, og sige: c'est excellent; allez. Det hændes derfor ofte, at Reisende, der ikke ere i Rigtighed, spise dem af med et Papir, der slet ikke angaaer deres Reise. Hertil kommer, at de ofte ei kiende de Love, de har at rette sig efter. Det Nyaar an 8 var just først begyndt; paa mit Pas stod 2. Vend. an 8 — ah, c'est tout neuf, c'est excellent; men nogle af mine Medreisende havde nok at døie med dem, fordi deres var af 29. Fructid. an 7, og kunde neppe gjøre dem begribeligt, at de vare kun 4 Dage gamle.

Da det er saa længe siden jeg saaee noget Spor af Helgene, — der i Frankrig have saa ganske unddraget sig al Publicitet, at man neppe mere erindres om deres Tilværelse, — morede det mig at finde en saadan Personnage præsidere i den hele bispelige Costume for det Auberge, hvor s. 277 vi spiste til Middag. Jeg troer, han kaldte sig Sct. Eloh. Jeg har ikke den Ære at kiende Mandens Fortienester, men tvivler ikke paa, han jo ligesom hans Colleger især har havt sin Styrke i at gjøre Mirakler. Jeg vil ikke nægte, at jeg fandt det heel uforskammet af hans Hellighed at vise sig saa offentlig midt i Fornuftens Rige, men enfin, siden Dineen var meget god, udsonede jeg mig med ham igien, og hvad mere er, jeg fattede fra samme Time af det

christelige Forsæt herefter at være mere tolerant mod Bisper — som holde et godt Bord, og derved i det mindste giendrive dem, der vilde falde paa at slutte af deres Smagløshed i det Aandelige til samme Egenskab i det Physiske.

Mægtige store Bouteiller med Cidre eller Most fortalte os, at vi nu vare i det ci-devant Normandie. Cidre er Normannernes almindelige Drik. Deres Land frembringer ingen Viin, og denne drikker man derfor kun som Desert. Jeg for min Part betakkede mig for deres Most, som jeg fandt intet mindre end behagelig, og saa troer jeg alle vil gjøre, der ikke ere vante til at drikke Vinen som blot Desert. Ved ethvert godt Bord fremsættes baade Cidre og Viin; saa kan man vælge, hvad man vil. Fortæringen af Cidre er uhyre; men hele Normandiet er og som en uendelig Have. Alt er beplantet med Frugttræer, imellem hvilke man dyrker Jorden. Æbletræerne hænge betyngede med Frugt ud over Veien; Ingen tager eller stiel, fordi Alle have nok af dem. Det var et skjønt Syn at see hele Sletter overskyggede af Frugttræer og disse bugnende under Mængden af Æbler. Det var at ønske, man vilde efterligne denne Art af Industrie hos os.

Rouen, Chefliu i Département, de la Seine inférieure, er mere stor end smuk; den har over 80,000 Indbyggere. Beliggenheden er guddommelig under Bierge ved Seinen, som her har en Bredde, der forener Maiestæt med Yndighed. s. 278 I Fredstider er Rouen en af Frankrigs største Handelsstader. Jeg fandt her den samme Giestfrihed, Opmærksomhed og Forekommenhed, som jeg altid har været vant til at møde paa mine Reiser i Frankrig. Jeg kunde ikke tage mod alle de Indbydelser, jeg fik, uagtet jeg var der i sex Dage. Kiøbmændene undtagne synes man her at være meget republikansksindede. Festen af 1. Vendémiaire var bleven celebreret med stor Høitidelighed, og jeg hørte færre Klager her end andensteds over Tidernes Vanskelighed. Byen er ogsaa riig, og man lever ligesaa høit som i Bordeaux eller andre luxurierende Stæder. Den behageligste Dag, jeg tilbragte der, var hos et Par gamle elskværdige Folk paa et Landgods ikke langt fra Byen paa den anden Side Seinen. Det var en Expræsident i Rouen fra forrige Regime ved Navn Rondeau, en meget riig Mand, der har været saa klog ikke at emigrere. Han og hans Kone, begge respectable Gamle, begge muntre og Godheden selv, have nu snart været i Ægteskab sammen i 50 Aar, og syntes endnu at elske hinanden saa høit som den første Bryllupsdag. Den gode gamle Mand var taget over Seinen for at møde os paa Halvveien, og hans Kone ventede os hiemme med en god Frokost. Herregaarden bar Præget af sine Eieres Gammeldagshed og — mig syntes — ogsaa af hans simple Godhed. Paa Væggene hang Oldefædres og Oldemødres mørke Portræter, det høie Loft hvilede paa vældige Bielker, og et Bord større end Familien præsenterede os Middagsmaden, medens vi opvartedes af en Domcstique, der syntes i det mindste at have været 30 Aar i sin nærværende Herres Tieneste. Da En af Selskabet forstod at synge med pantomimiske Gebærder visse Folkeviser i det normauniske Patois, saa forhøiede dette endnu Selskabets simple Munterhed, og for at ogsaa Andre skulde have godt deraf, maatte Huusholdersken og Kokken kaldes ind for at høre derpaa og s. 279 leemed os Andre. Vi sagde ikke de gode Gamle Farvel uden med Varme, og jeg var lige glad over at have lært dem at kiende og at see den almindelige Agtelse og Kiærlighed, hvormed de vare omringede.

Fra Rouen har man en lille Dags Reise ned til Havre ved Udløbet af Seinen. Landet bliver ved at ligne sig selv i Frugtbarhed. Dyrkning og Folkemængde. Havre er ret net, men ikke stor. Den ligger paa en Pynt, som Seinen danner med Havet. De Bakker, som omringe den fra Landsiden, ere besaaede med prægtige Lystgaarde, som tilhøre Kiøbmændene, og hvor de nu boe, saalænge Handelen ligger ganske. Seinen er her ikke saa smuk som ved Rouen, thi den ligner mere en Havbugt end en Flod. Havnen har i to Aar været bloqveret af Engellænderne, som ogsaa af og til have kastet nogle Kugler i Byen, dog uden at foretage ordentlig Bombardement. De engelske Skibe løbe endog lige ind i Seinen. Byen er i Beleirings-Tilstand (état de siège), hvilket generer Indbyggerne en Deel. Om Aftenen tør de ikke have løs tændt i de Værelser, som vende ud mod Havnen til af Frygt for at vorde mistænkte, at de give Engellænderne Signal. Det Militære, som ligger i Byen, kan desuden ikke forliges med Søefolkene, og dette giver Anledning til idelige Spektakler. Jeg er bedre tilfreds med Fistene end med Folkene i Havre; de første ere ypperlige i deres Slags, men de sidste ere heel flau; det er næsten bare Kræmmere. Jeg besaae le phare eller Førtaarnet i Nærheden af Byen. Det bestaaer af 2 Taarne i en kort Afstand. Indretningen af dem er i sit Slags fortrinlig; Lysningen tilveiebringes ved Lamper anbragte under store Sølvplader, der tiene til réverbère, og Rotonden, hvori de ere placerede øverst i Taarnet, bestaaer næsten kun af Speilglas. Fra den Tid af Engellænderne bloqvere s. 280 Havnen, tændes Lamperne ikke mere, da det vilde kuns være at gavne Fienderne.

Veiene i Nedre-Seine-Departementet ere just ikke meget sikke. Vi passerede to Steder, hvor Diligencerne for mindre end en Maaned siden vare blevne plyndrede af en Snees masqerte og velbevæbnede Chouans. Disse Herrer, der prætendere at være honnette Folk, gjøre ikke de Reisende nogen Fortræd, men tage blot Republikens Penge, som de sige høre dem til. I deres honnêteté mod de Reisende gaae de undertiden saa vidt, at de byde dem Tobak og præsentere Damerne Hovedvands - Flasker for at styrke sig af Skrækken. Pengene, som de plyndre, slæbe de ind. i Skovene. Sommetider slæbe de Vognene med, men naar de have læsset dem af, føre de dem ud igien paa Landeveien, og sige, man kan reise. For nylig vare de blevne smuk narrede; thi da de kom at plyndre en Diligenæ, som havde med sig 2 Foustager med Penge, den ene med bare Kobber, den anden med bare Sølv, saa toge de feil og løb med Kobberet, men lode Sølvet blive. Policen har Vanskelighed med at faae dem opdagede, da de altid ere masqverte, og man har heller ikke Leilighed til at medgive Diligencerne Escorter, som kunde være steerke nok til at modstaae et Angreb af 20 à 30 velbevæbnede Chouans. Det Middel, Politiet hidtil med meest Held har brugt imod dem, er at kiøbe med

Penge og Løfte om Impunitet nogte af dem selv til at forraade hele Banden.

Normannerne ere en smuk Menneskerace. Deres National-Physionomie er kiendelig forskiellig fra de øvrige Franskes; det røber noget étranger, og jeg syntes tydelig at gienkiende Skandinavernes Grundtrek i den robustere Legemsbygning, den langsommere Adfærd, skarpere Ansigtstræk, blaae Øine, lysere Haar. Fruentimmerne ere i Orde for Skiønhed. Normannerne troes at være forsigtige, s. 281 ubestemte, kloge, Phlegmatiske. I deres Sprog have de endnu mange Ord tilbage af skandinavisk Oprindelse. Det samme bemærker man i Steders og Menneskers Navne. De have et godt Rygte paa sig for deres Hengivenhed til Republiken. Deres Departement har ene leveret Staten 38,000 Fædrelandsforsvarere, hvoraf neppe 8,000 ere tilbage. De elske Luxus og contrastere i denne Henseende med deres Naboer Bretagnerne, hvis blotte Syn indjager Skræk. Men det er og en anden Folkerace, og som før Revolutionen vare Slaver (serfs), Saasnart en Bretagner havde et Par Skoe paa, fordrede hans seigneur straxen høiere Afgift af ham. Ingen Under, at saadan Behandling kan exhumanisere et Folk.

Jeg har været kort i min Reisehistorie, fordi jeg, uden at bebyrde D. E. med altfor langt et Brev, ogsaa vilde have nogen Plads tilovers for nogle Parisiensia; thi at skrive fra Paris uden at skrive om Paris — saa stor en Synd kan jeg ikke gjøre mig skyldig i.

D. E. veed for længe siden, at Bonaparte er kommen her tilbage, efter at have efterladt Ægypten og sin Armee i bedste Stand. Hans Rapport om sin Expedition, der nu er trykt, hører til Dagens Lecture; den er yderst interessant. To Gange var han selv i Livsfare; den ene Gang havde det nær gaaet ham som Pharao. Idet han gik over Enden af den arabiske Havbugt, kom Floden paa ham og gik ham til midt paa Livet, inden han kom i Land. Det var morsomt nok, at den Veiviser, han havde, paastod at nedstamme fra hiin, som var kommen saa slet fra at anføre Pharao. Den Enthousiasme, som modtog Bonaparte, saasnart han satte Fod paa Republikens Grund, er ikke at beskrive. Hele Landet igiennem vare Veiene opfyldte med Mennesker, saa man sommesteds neppe kunde komme frem med Vognene. s. 282 I Lyon gjorde man inpromptu et Stykke: le retour du héros, som Skuespillerne maatte declamere af Papiret. En Deputation var sendt til Bonaparte for at indbyde ham at være overværende derved, og han gjorde det. I Paris tog han sin Boepæl hos sin Moder i en lille Gade, som fra hans sidste Ophold her fører Navn af rue des victoires. Den anden Dag efter havde han Audience hos Directoiret. Alle Gader i Nærheden af Luxembourg, Gaarden og Værelserne vare fulde af Mennesker. Han gik med Hatten i Haanden og syntes at synke under Vægten af sin egen Storhed, medens vive Bonaparte gienlød over hele Skuepladsen. Han havde ikke andet end en simpel grønagtig Frakke paa med en stor tyrkisk Sabel ved Siden. Siden den Tid stimler Folk efter ham allevegne, hvor han gaaer eller troes at ville komme, og han lever som i en evig Triumph. Man overvælder ham med Indbydelser, Oder og Vers uden Ende. Jeg har seet ham i National - Institutet, hvor han sielden forsømmer at komme. Sidste Gang blev han af Præsidenten udnævnt tilligemed en Anden at gjøre Rapport over en Memoire, der var bleven Institutet præsenteret. Han er lav, mager og bleg, og før man kommer ham saa nær, at man standser ved hans spillende Øine og talende Lineamenter, skulde man ikke i en Hast falde paa, at der var noget Overordentligt ved ham. Han taler med Liv og er ikke bange for at opponere, naar han er af en anden Mening. Imidlertid tager han sig hvert Øieblik en Priis Tobak af sin Daase, der ligesaa ofte spadserer i Lommen og ud af den igjen. Han synes som Videnskabsmand ikke længere at være General; han kommer ikke i Institutet i Uniform, men i en Frakke med en rund Hat og cheveux à la Titus, saa man før skulde tage ham for alt andet end en Krigsøverste. Han skriver sig og altid: Membre de l'institut et Général en chef, men ikke det s. 283 sidste først. National-Institutet tager ellers ogsaa sin Værdighed i Agt; det lader ikke, som hans Nærværelse generer dem det mindste, og Enhver troer sig der ligesaa god som han.

Bonaparte har medbragt mange interessante Efterretninger ligesom og de to Lærde, han har bragt tilbage med sig, Berthollet og Monge. For nærværende Tid undersøger et Corps af Naturhistorikere, Matematikere og Antiquarer Overægypten. Det synes som Krigsguden og Muserne nu have forglemt deres gamle Had og række hinanden Haanden — men Bonaparte er heller ingen Suvarov. Bonaparte har ogsaa medbragt en heel Deel Planer til Canaler og andre Indretninger i Ægypten. Den, som skulde forene den arabiske Bugt med Middelhavet, er ikke vanskelig at realisere, og hvis Frankrig beholder Ægypten ved Freden, vil Handelen derover blive en af Kilderne til Moderlandets Rigdomme. — Det, som Araberne meest have forundret sig over hos deres nye Herrer, er deres Konst at seile i Luften og — at de spise og drikke paa eengang. I Cairo var Bonaparte buden til en Diné hos en Scheik. Under Samtalen sagde Bonaparte, at i gamle Dage havde dog Araberne gjort noget for Videnskaberne, men at de nu vare sunkne ned i en dyb Vankundighed. Man svarede ham, han havde Uret; thi de havde Coranen, og i den stod al guddommelig og menneskelig Viisdom. Bonaparte spurgte, om da Coranen og lærte at støbe Kanoner. De svarede alle eenstemmig: ja.

Bonapartes Tilbagekomst tilligemed de Franskes brillante Seiere hargivet Paris et Liv, som det ikke har havt, siden jeg har kiendt det. Det gaaer i denne Tid ret løs paa Maaltider, Skaaler, Veddemaale, Sange, nye Stykker etc. Adskillige Smaapiecer ere blevne opførte ene i Anledning af Bonapartes Tilbagekomst; paa andre Theatre har hele s. 284 Orchestret itonet en republikansk Hymne, saasnart man har opdaget, at Bonaparte var paa Stedet, Neppe begynder et Stykke at aabnes med Krigerens Afskeed, før hele Parterret overdøver Musiken med Klappen, hvilket det ellers ikke pleier at gjøre. Selv paa Torvene synge Markskrigerne nu ikke om andet end Bonaparte, Brune og Massena, medens Soldater, Æblekiellinger og alskens Pøbel tilnukke hinanden deres Fornøielse derover. Det er bogstavelig sandt, at Folkerepræsidenten

Baudin døde af Glæde over Bonapartes Tilbagekomst, som han fik at vide om Aftenen hos Sieyes. Baudin ilede hjem til sin Kone, taledede vildt om Bonaparte, og — om Morgenens var han ikke mere. Han efterlod en almindelig Agtelse og en Plads ledig i National-Institutet. Directøren Gohier er blandt dem, som man har proponeret, men det er ikke sagt, at han bliver valgt, fordi han er Director.

Theater-Litteraturen i Paris er blandt andet nylig bleven forøget med et Mesterstykke af den ulykkelige Fabre d'Eglantine, en Comoedie i fem Acter, kaldet les précepteurs. Hensigten af det er at fremstille en Contrast imellem en god og en slet Børneopdragelse. To forskellige Præceptører opdrage hver sin Eleve efter deres forskellige Grundsætninger, og Elevernes Udvikling og Conduite contrastere ligesaameget som de Principer, hvorefter de opdrages. Men denne hele riigholdige Idee er paa eengang udført med saa megen Philosophie, saa megen Verdenskundskab, saa megen Interesse og med alt dette, saa megen Simpelhed, at man ikke har Møie med at gienkiende Forfatteren til Philin\$se de Molière og l'intrigue épistolaire. Det er et Stykke, jeg vilde ønske baade som æsthetisk og moralsk Product en god Oversætter paa Dansk; og det vilde være en Fornærmelse mod vort danske Publicum, om jeg vilde tvivle noget Øieblik paa, at det jo paa vort Theater vilde gjøre samme s. 285 Lykke som her, hvis det ellers kunde slippe igiennem Presselovens Skiærsild. Man siger, at da den ulykkelige Forfatter gik sin Død imøde som Tyranniets Offer, havde han dette Stykke i Lommen, og at Tanken om det Bifald, han efter sin Død vilde indhøste derfor, opklarede hans sidste Øieblikke. Det var og al den Rigdom han efterlod sin Kone og Børn, til hvis Fordeel Stykket nu vorder trykt paa Republikens Bekostning. Regieringen lader det desuden uddele i alle Departementer, og har befalet, at det skal spilles over hele Republiken hvert Aar paa Ungdommens Fest. — Mindre er jeg tilfreds med et nyt Stykke Eteocles og Polynices, der egentlig kun er en Omarbeidelse og Bessermachen af Racines les frères ennemis. Det er blevet optaget med stor Bifald og rost i alle Recensioner; men alt dette kan ikke hindre mig i at finde det afskyeligt, at Eteocles, halvdræbt af sin Broder Polynices i Tvekamp, samler sine sidste Kræfter og dræber lumskelig sin Broder, der har kastet sig som en Fortvivlet i hans Arme for at erholde hans sidste Tilgivelse; lumsk Brodermord og blodig Hevn ere altsaa den skiønne Handling, der — og det lige for Tilskuernes Øine — ender det hele Skuespil, og Gysen over unaturlige Misgierninger er den Følelse, Tilskueren tager hjem med sig! Der fattes ikke andet, end at man ogsaa skulde foretage Guillotinader paa Theatret. O beate Horati, ora pro nobis. Man venter med stor Længsel paa Armide, hvortil man er ifærd med at gjøre Decorationer, der skal overgaae Alt, hvad som hidtil er seet. Jeg troer man har arbeidet paa dem et halvt Aar. Det er for Théâtre de la République et des arts. Det er ikke at formode, at det bliver mueligt at faae nogen Plads de første 5 à 6 Gange.

IDépart, du haute Loire (forhen Auvergne) har Central-Administrationen og Central-Skolen celebreret en s. 286 Mindefest til Digteren Racines Ære, som døde 1699. De Hvelvinger — nefandum dictu — som for faa Aar siden vare Vidner til saa mange fromme Sieles Andagt og Bønner til den hellige Guignolet, gienløde nu af Æressange til en profan Digter og, hvad værre er, maaskee en Kiætter. O tempora! omores !

Den Samling af Malerier, som jeg talte om i mit sidste Brev, blev siden forøget med et Mesterstykke, som unægtelig var blevet proclameret ved Festen af 1. Vendém., hvis det ei var kommet for sildig. Det er Marcus Sextus af den unge Guerin. Marcus Sextus, efter at have undgaaet Sullæ Forfølgelse, finder ved sin Tilbagekomst sin Datter i Graad ved hans Kones Liig. Jeg vil ikke opholde D. E. med at analysere dette Værks Skiønheder, men kun fortælle, at National - Institutet hædrede Guerin, som kun er 25 Aar, med en Krands, og at han Dagen efter blev buden til Bords hos Directoiret, der veed, at en Stats Glands ene beroer paa den Opmærksomhed, man skiænker Talenter, Kundskaber og Fortienester. Den unge Guerin skal i Følge hans Alder til Armeerne; men skiønt det vel hedder, at tous les citoyens sont égaux devant la loi, saa finder man dog nok paa en Maade at giemme ham for sin Konst uden ligefrem at overtræde Lovens Ord. Hans tilkommende Mesterstykker reclamere deres Fødsel.

Festerne i Tivoli endte sig denne Sommer med en Ascension og Nedstigelse med Parachute af la citoyenne Labrosse, en Eleve af Vovehalsen Garnerin. Jeg troer hun er først den anden Person i Verden, der har giort denne Prøve; thi jeg veed ikke, at hidtil nogen Anden end Garnerin var gaaet ned med Parachuten. Skipperinden ledsagedes til Ballonen af Astronomen Lalande, som først gjorde en Promenade om med hende for Tilskuerne. Garnerin forberedede selv alt, hvad der hørte til Luftfarten. s. 287 Endelig steeg hun ind i den Stol, som hænger under Parachuten, man løste Tougene, og Ballonen løstede sig fra Jorden. Borgerinden reiste sig op i Stolen, gjorde en Compliment for Kredsen af Tilskuerne, som besvarede den med Klap, og idet hun sagde med heltemæssig Contenance: Adieu tout le monde, svævede hun ud over vore Hoveder, og tog Veien — immer stigende i Veiret — ud til Montmartre efter. Det er et af de skiønneste Skuespil, jeg har seet. I en Høide af tre, fire Hectometre skar hun Touget over, som bandt Parachuten til Ballonen, og steeg, idet Parachuten udbredte sig som en stor Parasol, langsomt ned, medens Ballonen nu overladt til sig selv blev ved at fortsætte sin Reise, Gud veed hvor langt. Labrosse kom lykkelig til vor Jord igien, det undtagen, at hun støbte lige an paa Toppen af et Træe, hvis Grene forrev hende lidt i Ansigtet og paa Armene. Hun kom i Triumph tilbage i Byen. Blanchard er ikke lidt misundelig over Garnerins succès med Nedstigelsen i Parachute, som han hidtil ikke har turdet give sig af med.

En mindre heldig Luftreise gjorde for nylig en Citoyen, der vilde prøve paa at flyve med Vinger. En 100 Fod høi Colonne var reist op, og derfra skulde han elancere sig i Luften med sine Vinger. Alt stod han paa Toppen liig en Mercur, der skal bringe Budskab til Himlen. For en Feils Skyld havde man dog ved Vagt sørget for, at

Tilskuerne ikke kom Foden af Colonnen for nær; og dette var meget viselig giort, thi neppe begyndte han sin Flugt før han faldt som en Kampsteenlige nedmed sitheleVingeskab og takkede Gud til, athan slapmed atfaaeNæsenslaaet flad. Tilskuerne havdeda i detmindstedetteSpektakel for deres tre Francs. Imidlertid har han ikke tabt Modet, thi han forkynder i Aviserne, at han vil exercere sig med Flid i Vinter, perfectionnere sine Vingers Indretning s. 288og da til Foraaret lade Folk see, hvad han kan gjøre.Forleden Dag var han i den botaniske Have ogerkyndigede sig om, hvilke Træesorter der ere de letteste, for at han derafkan lade sine Vinger gjøre. Efter hans Snak at dømme, maa man troe, han ikke er ret klog; men jeg kan troe — i disse Tider er Enhver lidt gal paa sin Viis.

Man taler om store Planer til Opdragelses - Væsenets og Videnskabernes Tarv, som skal iværksættes, naar Freden kommer istand. Blandt andet siger man, at der skal oprettes particulære Konstskoler over hele Republiken, og at det er Negieringens Hensigt at kalde de berømteste Lærde fra alle Verdens Dele til Paris, give dem anseelige Pensioner og give dem alle muelige Midler i Hænder til at arbeide eneog medsamlede Kræfterpaade menneskeligeKundskabers Udvidelse. En skøn, eller rettere en stolt Idee, værdig en Nation, der er bestemt til at være Verdens Sol, og som er mægtig nok til at realisere denne Bestemmelse.

Den berømte Dolomien, en af Europas første Mineraloger, forhen Maltheser-Ridder, er paa Tilbageisen fra Ægypten falden i Neapolitanernes Hænder. Skjønt han er blot Lærd, er han dog bleven kastet i et Cachot, hans forrige Colleger Maltheser - Ridderne fordre hans Liv og Keiseren afRusland— paa Russisk —hansNæse ogØrer. Hanhar faaet Leilighed tilat skildreNational-Instituttet sin Situation, og Directoiret har ladet Kongen af Neapel sige, at hans Gesandt, som sidder her i Templet, skal være Borgen for Dolomiens Liv. National-Institutet har tillige skrevet til Videnskabernes Selskab i London for at bevirke den engelske Regierings Intercession. Men det er at frygtefor, ati disse Tider,hvordennedtraadteFolkeret ikke engang har Magt til at beskytte Personer, hvis Inviolabilitet de meest raae Tider og de meest barbariske Folk have respecteret, en Dolomien er for længe siden bleven s. 289et Offer for Italienernes Hevngierrighed. Imidlertid har det franske Directoire ved sine Agenter ladet dette — ligesom Nappertandys Udlevering — denoncere for alle venskabelige og neutrale Magter.

De 4 Heste af Bronze, som ere førte herhid fra Venedig, have nu faaet deres Bestemmelse; de skal spændes for en prægtig Triumphvogn, der under Navn af Triomphe de la République skal oprettes paa place des victoires nationales og især være helliget Mindet af de sidste Seiervindinger.

En Bisp her i Paris, som kalder sig Roher, er bleven benonceret af Politiet for en Præken, han nylig har holdt, hvori han skal have sagt: „Der er nu, mine Brødre, hverken Religion eller Troe mere; Alteret og Alterets Tienere trædes under Fødder af de Vanhellige; men — Gud skal aabenbare sin Hevn, og den Tid skal snart komme, da man skal give Gud det Guds er, og Keiseren hvad Keiserens er; thi er det ikke det, som den hellige Paulus skriver i sin Epistel etc.“ — Af alle Fiender, Republiken har at stride med, er Fanatismen den værste.

I Forgaars blev der givet en stor dinè i Temple des Victoires — cidevant Sct. Sulpice— for Bonaparte; den bestod af over 700 Couverts. Directoiret, de fleste Medlemmer af det lovgivende Corps, en heel Deel Officerer og andre indbudne Borgere toge Deel deri. Templet var decoreret med Tapetserier og Faner tagne fra Fiender paa alle Kanter. Blandt de Skaaler, som bleve drukne, proponerede Præsidenten i Directoiret: à la paix. Den polske Kocziusco var der og.

Bonapartes Rapport over Toget i Ægypten og Syrien og Jourdans over Donau-Armeens Operationer sidste Foraar ere nu Dagens Læsning. Den sidste er paa en vis Maade interessantere end den første, fordi Handlingens s. 290Skueplads er os nærmere, og fordi den kaster saa megen lys paa det prairialiserte Directoires utrolige Forræderier. Man morer sig ved at læse et lille satirisk Skrift, kaldet la fin dudix - huitième siècle.Det tager enheel DeelBerømte Mænd Haardt med, baade Statsmænd og Lærde. Blandt de sidste faaer især Lalande sin Portion baade for hans Atheisme og for hans Pedanterie. At der blandt andet staaer om ham, at han overstrøer inden- og udenlandske Journaler med sin egen Roes og med Stierner, som han troer at see, gav Anledning til, at man forleden Aften brød ud i lydelig Latter i National-Institutet, da han begyndte atoplæse en Memoireovernogle nyeStierner,han vildehave opdaget — ogsomnok Ingen kan seeuden ham.

19

Nogle 1000 russiske Fanger ere passerede her igiennem Byen forat føres til det IndreafFrankrig.Parisernehave derved faaet noget Nyt at løbe efter, et nyt parti de plaisir. Jeg har seet et Depot af dem nogle Lieues fra Paris. De see mere raae og miserable end frygtelige ud. De ere ussel klædte; de fleste have hverken Hatte eller Skoe; der ere næsten ingen smukke Folk imellem dem, og de see meget mal-adroits ud. De Behandles med største Menneskelighed, og om de franske Soldater, som Bevogte dem, skielde dem ud for barbares du Nord, assassins, égorgeurs, vils esclaves, saa have de dog den Trøst, at de intet forstaae deraf. Paris, Revolutions-Pladsen med Frihedsstatuen etc. gjorde intet kiendeligt Indtryk paa dem, da de marscherede igiennem Byen. Officererne, for det meste meget unge — ere Folk af Levemaade og tale i Almindelighed godt Franst, og den større Frihed, de nyde, gjør dem deres Fangenskab til den bedste

Deel af deres Campagne, og de vil neppe reise bort med Had til Republikken.

s. 291l Gaar reiste Ritmester Friboe med sin Kone herfra for at gaae til Kiøbenhavn. Han har nu fuldendt sin Reise i Tydskland, Italien, Frankrig og Engelland. 10 Maaneders Reise i Engelland kostede ham 18,000 Rdl., men han har kiøbt mange kostbare og prægtige Ting derovre, deriblandt en Eqvipage, som maaskee er den brillanteste, der hidtil er seet i Kiøbenhavn, og tillige — paa nogle smaae Tingnær, derikke længere passe sigtil vore Tider —yderst smagfuld. Ogsaa her har han været Artisterne velkommen. Blandt andet fører han herfra et Uhr, som har kostetham 4000Livr. Vi vare ret veltilfreds med hamher;thi hansBoepæl var bestandigsom Landsmandskabets Club.

Jo længere jeg er i Paris, desto mere elsker jeg det; jo mere jeg lærer Alt at kiende, desto uudtømmeligere Kilde af Interesse tilbyder det mig fra alle Synspunkter. Mine Bekiendtskaber forøge sig daglig, og den Høflighed, jeg møder overalt, den Fordomsfrihed, Blidhed, Prætentionsløshed eg Meddelelighed, der characteriserer de mere cultiverte Classer af det franske Folk, vil kuns efterlade alt for stor Længsel i min Siel, naar jeg skal forlade Paris. Derfor gjør jeg og mit Ophold der saa langt, som jeg kan, og skulde jeg end realisere mit Ønske at gjøre en Tour til Engelland til Foraaret — eller, om Omstændighederne forbyde det, til Schweis\$* — saa maa jeg dog for en kort Tid igien tilbage til Paris.

Jeg satte mig for, jeg vilde være kort; og dog seer jeg, jeg er bleven vidtløftig. Kuns maa Deres Excellence endnu tillade mig at gientage min første Bøn: Tilgivelse for den Frihed, jeg giver mig, saa ofte at uleilige D. E. med mine Breve. Jeg har angivet Dem min Bevæggrund — jeg haaber, at den vil være mig Undskyldning nok hos Deres Excellences Godhed. Og endnu en Bøn: at De s. 292ville i de varmeste Udtryk tolke Deres ædle Kone og elskværdige Svigermoder de Følelser af Erkiendtlighed og Ærbødighed, hvormed mit Hierte stedse er opfyldt, og anbefale mig i Begges fortsatte Bevaagenhed, hvorved jeg altid vil — som jeg bør — ansee mig fortrinlig hædret. Og hvis jeg nu ogsaa tør smigre mig med det Haab at blive i Besiddelse af Deres Excellenæs egen høie Bevaagenhed, kan Ingen føle sig lykkeligere end

19*

Deres Høigrevelige Excellences underdanige Tiener
Engelstoft.

Geheimeraad Dreyer hilser meget.